

Handläggare

Erik Gardelin
Telefon: 08-508 33 966

Till

Utbildningsnämnden
2020-03-12

Elisabeth Forsberg Uvemo
Telefon: 08-508 33 010

Tematisk tillsyn av rätten till modersmåls- undervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Stockholms kommun

Svar på föreläggande från Skolinspektionen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner och överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Skolinspektionen som svar på förelägandet.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Lee Orberson
Avdelningschef

Sammanfattning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk tillsyn av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Stockholms kommun. Skolinspektionen bedömer att det finns brister i verksamheten och har förelagt Stockholms kommun att senast den 12 mars vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister.

Förvaltningen redovisar i tjänsteskrivelsen de åtgärder som är vidtagna och som kommer att vidtas för att säkerställa att kraven uppfylls gällande rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9. Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och överlämnar det till Skolinspektionen som svar på förelägandet.

Bakgrund/Ärendet

Skolinspektionen har under hösten 2019 genomfört en tematisk tillsyn av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Stockholms kommun.

Skolinspektionen bedömer att Stockholms kommun inte säkerställer att samtliga elever och vårdnadshavare får information om de utökade rättigheter som gäller modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk. Vidare konstaterar Skolinspektionen att Stockholms kommun inte informerar om och därmed heller inte erbjuder elever att få modersmålsundervisning i sitt nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.

Slutligen bedömer Skolinspektionen att sättet huvudmannen anordnar modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk via videolänk i en elevs hem inte är förenligt med skollagens reglering av fjärrundervisning.

Rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i årskurserna 7–9

Skolinspektionen konstaterar att Stockholms kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Huvudmannen säkerställer att elever och vårdnadshavare får tydlig information om rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk och information om vilka möjligheter till undervisning som finns.
- Huvudmannen erbjuder eleverna att läsa sitt nationella minoritetsspråk på de olika sätt som författningarna anger.
- Vid fjärrundervisning befinner sig eleverna i skolans lokaler tillsammans med en handledare.

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristerna.

1. Se till att samtliga elever och vårdnadshavare får information om de utökade rättigheter som gäller modersmålsundervisning i de olika nationella minoritetsspråken.
2. Se till att informera om, samt erbjuda modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.
3. Se till att anordna modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken inom ramen för språkvalet om en elev som tillhör målgruppen önskar det.

4. Se till att fjärrundervisning bedrivs i skolans lokaler och att det finns en handledare närvarande i den lokal där eleverna befinner sig.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa.

Ärendet kommer att behandlas av den fackliga samverkansgruppen den 3 mars 2020. Ärendet kommer också att behandlas av utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor vid sammanträdet den 27 februari 2020.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen redovisar vidtagna åtgärder med anledning av de påtalade bristerna under de förslag på åtgärder som skolinspektionen lyfter fram i sitt beslut.

1. Se till att samtliga elever och vårdnadshavare får information om de utökade rättigheter som gäller modersmålsundervisning i de olika nationella minoritetsspråken.

Utbildningsförvaltningen har den 7 oktober 2019 beslutat om en handlingsplan för nationella minoriteter 2019–2020 som syftar till att stärka de nationella minoriteternas rättigheter. Utbildningsförvaltningen ska enligt handlingsplanen uppmuntra barn och ungdomar till modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken samt utveckla och tillgängliggöra undervisningen genom anpassade läromedel, utökad distansundervisning eller andra sätt.

Exempel på för föreläggandet relevanta aktiviteter:

- Utbildningsförvaltningen har gjort en genomgång av webbplatserna under sommaren 2019 och har tagit fram ny och mer klarläggande information gällande vilka rättigheter som gäller för de nationella minoritetsspråken. Informationen kommer bland annat att läggas ut på skolornas webbplatser och på Stockholms stads skolplattform i början av april 2020 inför valet för läsåret 2020/2021. Det tas även fram en informationsbroschyr om rätten till modersmål som riktar sig till vårdnadshavare. Även denna kommer att publiceras i relevanta kanaler i april 2020.

- Samtliga skolor uppmanas att uppmuntra elever att delta i modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken. Detta

kommunicerades till stadens rektorer i maj 2019. Denna informationsinsats kommer att genomföras årligen.

Grundskoleavdelningen har även påbörjat processen med att rekrytera en samordnare för nationella minoriteter för att stärka och säkerställa nationella minoriteters rättigheter, däribland rätt till utbildning. Tjänsten kommer att tillsättas under våren 2020.

2. Se till att informera om, samt erbjuda modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk inom ramen för språkvalet.

Utbildningsförvaltningen har påbörjat arbetet med att ändra informationen på skolornas webbplatser för att säkerställa att informationen är korrekt och likvärdig så att rätt till utbildning enligt skolförfattningarnas bestämmelser tydligt framgår. En ny anmälningsblankett kommer att tas fram och användas från april 2020 för ansökan om modersmål. Samtliga rektorer kommer att få information om förändringarna under april månad.

3. Se till att anordna modersmålsundervisning i de nationella minoritetsspråken inom ramen för språkvalet om en elev som tillhör målgruppen önskar det.

Detta ansvar ligger på rektor som kommer att informera om de rättigheter som framgår i gällande lagstiftning.

För att säkerställa att samtliga rektorer har kännedom om gällande lagstiftning så har ett arbete påbörjats med att ändra informationen på skolornas webbplatser för att säkerställa att informationen är korrekt och likvärdig så att rätt till utbildning enligt skolförfattningarnas bestämmelser tydligt framgår. Samtliga rektorer kommer att få en muntlig information om detta under april månad.

Utbildningsförvaltningen har noterat att regelverket kan komma att ändras. Utbildningsdepartementet föreslår i betänkandet ”För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering – modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål” (SOU 2019:18) att modersmål ska läggas in i timplanen för grundskolan och att ämnet därmed inte ska kunna läggas inom ramen för språkvalet.

4. Se till att fjärrundervisning bedrivs i skolans lokaler och att det finns en handledare närvarande i den lokal där eleverna befinner sig.

Rektor säkerställer att fjärrundervisning genomförs på korrekt sätt i enlighet med skolförfattningarna. Huvudmannen följer upp hur fjärrundervisningen genomförs i stadens skolor och har även följt upp det granskade ärendet. Fjärrundervisning i sydsamiska anordnas i två skolor i staden som erbjuder detta genom avtal med sameskolstyrelsen.

Sedan starten på vårterminen 2020 erbjuder Högländsskolan fjärrundervisning för tre elever och Vällingbyskolan för två elever. Undervisningen genomförs på korrekt sätt med fjärrundervisning i lokal i skolan med handledare på plats.

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till Skolinspektionen som svar på föreläggandet. Beslutet justeras omedelbart med anledning av ärendets svarstid.

Bilaga

Skolinspektionens beslut efter tematisk tillsyn av rätten till modersmålsundervisning i nationella minoritetsspråk i grundskolans årskurser 7–9 i Stockholms kommun (Skolinspektionens diarienummer 400-2018:10682)